

Piotr Tomaszewski
Prezes Zarządu

Warszawa, 9 lutego 2021 r.

DP.071.11.2021

Pan
Maciej Taborowski
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na pismo Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 26 stycznia 2021 r. (V.7106.6.2018.JF/MT, dalej „Pismo ZRPO”), dotyczące sytuacji obligatariuszy GetBack S.A. („GetBack”, „emitent”) w związku z przymusową restrukturyzacją Idea Banku S.A. („Idea Bank”, „podmiot w restrukturyzacji”) i przejęciem oznaczonych praw i zobowiązań Idea Banku przez Bank Polska Kasa Opieki S.A. („Bank Pekao”, „podmiot przejmujący”), w imieniu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego („Fundusz”, „BFG”), uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Przedstawione w Piśmie ZRPO stanowisko przypisujące Funduszowi, jako podmiotowi właściwemu do przeprowadzenia przymusowej restrukturyzacji Idea Banku, odpowiedzialność za sytuację majątkową obligatariuszy GetBack S.A. jest **nietrafne**. Przymusowa restrukturyzacja Idea Banku została przeprowadzona przez Fundusz w pełnej zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, w tym także prawa ochrony konsumentów, co zostanie szczegółowo wykazane poniżej. Wszczęcie i przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji Idea Bank w sytuacji, w jakiej bank ten się znajdował było więc nie tylko prawem, jak wskazano to na pierwszej stronie Pisma ZRPO, ale **przede wszystkim obowiązkiem BFG, wynikającym tak z przepisów prawa unijnego, jak i krajowego.**

1. Przybliżenie istoty przymusowej restrukturyzacji (*resolution*)

Na wstępie pragnę zwięźle przybliżyć genezę oraz istotę przymusowej restrukturyzacji, celów jej prowadzenia oraz przesłanek determinujących jej wszczęcie. Przymusowa restrukturyzacja (*resolution*), której organem jest BFG, jest instytucją osadzoną w prawie krajowym i unijnym. Jej **idea** jest reagowanie przez odpowiednie organy państwa członkowskiego UE na krytyczną sytuację finansową podmiotów działających na rynku usług bankowych w celu zapobieżenia szerszemu kryzysowi o charakterze systemowym.

Na szczeblu **prawa unijnego** ramy prawne dla instytucji *resolution* zostały zawarte w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz.Urz. UE L 173 z 12.06.2014, str. 190, „dyrektywa BRRD”). Na szczeblu **prawa krajowego** dyrektywa BRRD została implementowana w postaci przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 „ustawa o BFG”).

Zgodnie z ustawą o BFG **celami przymusowej restrukturyzacji**, wskazanymi w art. 66, są:

1. utrzymanie stabilności finansowej, w szczególności przez ochronę zaufania do sektora finansowego i zapewnienie dyscypliny rynkowej;
2. ograniczenie zaangażowania funduszy publicznych lub prawdopodobieństwa ich zaangażowania wobec sektora finansowego lub jego poszczególnych podmiotów dla realizacji celów, o których mowa w pkt 1 oraz 3-5;
3. zapewnienie kontynuacji realizowanych przez podmiot funkcji krytycznych;
4. ochrona deponentów i inwestorów objętych systemem rekompensat;
5. ochrona środków powierzonych podmiotowi przez jego klientów.

Wszelkie działania podejmowane przez BFG w zakresie *resolution* pod rządami aktualnie obowiązującej ustawy mają za zadanie **wyłącznie zapewnienie realizacji ww. celów**, każdorazowo **na podstawie i w granicach obowiązującego prawa**.

2. Przyczyny wszczęcia przymusowej restrukturyzacji wobec Idea Banku

Przymusowa restrukturyzacja Idea Banku została wszczęta, ponieważ **zostały spełnione łącznie wszystkie trzy przesłanki**, które zobowiązują Fundusz do podjęcia takiego działania zgodnie z art. 101 ust. 7 ustawy o BFG:

- Idea Bank był zagrożony upadłością;
- brak było przesłanek wskazujących, że możliwe działania nadzorcze lub działania Idea Banku pozwolą we właściwym czasie usunąć zagrożenie upadłością;
- wszczęcie przymusowej restrukturyzacji Idea Banku było konieczne w interesie publicznym.

Przed podjęciem decyzji o przymusowej restrukturyzacji BFG **zapewnił przeprowadzenie oszacowania** wartości aktywów i pasywów Idea Banku, w celu potwierdzenia informacji o zagrożeniu upadłością otrzymanej uprzednio przez BFG z Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”), która została zawiadomiona o tej okoliczności przez sam Idea Bank. Już z tego tylko względu nie można zgodzić się z tezą stawianą w Piśmie ZRPO (s. 1) jakoby decyzja ta zapadła „nagle”. Przeciwnie, jej wydanie poprzedzone było wnikliwym postępowaniem zmierzającym do ustalenia, czy zachodzą przesłanki przymusowej restrukturyzacji, zobowiązujące BFG do

podjęcia działań przewidzianych w prawie unijnym i krajowym, w tym przeprowadzeniem przez niezależnych profesjonalnych ekspertów dogłębnej, skrupulatnej analizy stanu finansów Idea Bank.

Z oszacowania, wykonanego przez niezależny podmiot PwC Advisory sp. z o.o. sp.k. („PwC Advisory”, „podmiot szacujący”), wynikało, że **wobec Idea Banku występują okoliczności wymienione w art. 101 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy o BFG**, tj. występują przesłanki uznania, że podmiot nie będzie spełniał warunków prowadzenia działalności w stopniu uzasadniającym uchycenie albo cofnięcie zezwolenia na utworzenie banku oraz aktywa podmiotu nie wystarczają na zaspokojenie jego zobowiązań albo występują przesłanki uznania, że aktywa podmiotu nie wystarczą na zaspokojenie jego zobowiązań. Zgodnie z oszacowaniem **kapitały własne Idea Bank wynosiły (-) 482 794 tys. zł** (wartość ujemna).

Powyższe oznacza, że **jedyną alternatywą dla resolution Idea Banku było wystąpienie z wnioskiem o ogłoszenie upadłości**, co pociągałoby za sobą dalej idące konsekwencje dla sektora finansowego, o czym będzie jeszcze mowa w dalszej części pisma.

3. Moment wszczęcia przymusowej restrukturyzacji

Zgodnie z ustawą o BFG, Fundusz podejmuje przewidziane prawem działania w kierunku wszczęcia przymusowej restrukturyzacji **po otrzymaniu od KNF informacji** dotyczącej spełnienia przesłanki zagrożenia upadłością oraz wyczerpania instrumentów nadzorczych.

W analizowanym stanie faktycznym BFG otrzymał odnośną informację od KNF 20 sierpnia 2020 r., która, na wniosek BFG, została uzupełniona przez KNF pismem z 7 września 2020 r. o dodatkowe informacje. Równolegle prowadzone były **czynności związane z oszacowaniem, wyborem podmiotu przejmującego, a także otrzymaniem stanowisk innych organów zgodnie z ustawą o BFG**, w ramach których konieczne było:

- uzyskanie oferty od podmiotu zainteresowanego przejęciem,
- wyrażenie pozytywnej opinii przez KNF w zakresie bezpieczeństwa i stabilności działalności prowadzonej przez Bank Pekao,
- uzyskanie opinii **Prezesa UOKiK**, który stwierdził, że w wyniku planowanej przymusowej restrukturyzacji konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku,
- decyzja BFG była również poprzedzona **zgoda Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej**.

Z powyższego wynika, że **decyzja Funduszu została podjęta niezwłocznie po spełnieniu przesłanek ustawowych, wymaganych do wszczęcia przymusowej restrukturyzacji**. Niezasadne jest zatem zawarte w Piśmie ZRPO twierdzenie, jakoby „*decyzja ta zapadła nagle, po kilku latach od zaistnienia problemów Idea Banku, w sytuacji, w której – jak donoszą media – zaczęła się ona poprawiać*”. Twierdzenie to nie uwzględnia bowiem rzeczywistej daty podjęcia działań w kierunku przeprowadzenia *resolution* Idea Banku, jak również opisanej powyżej listy czynności wymaganych zarówno przez prawo unijne jak i krajową ustawą o BFG, niezbędnych w procesie poprzedzającym wszczęcie przymusowej restrukturyzacji. Twierdzenie ZRPO

całkowicie abstrahuje również od rygoru administracyjnego, w jakim wydawana jest decyzja o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji.

Nadto, wskazywana w Piśmie ZRPO (s. 1) rzekoma „poprawa sytuacji” Idea Bank jest jedynie narracją medialną, dla której podstawę prawdopodobnie stanowią subiektywne, stronicze twierdzenia osób powiązanych z Idea Bankiem, niestety nieznajdujące potwierdzenia w danych finansowych (wliczając również informacje publikowane w sprawozdaniach finansowych banku). Godzi się przy tym zauważyć, że trzy kluczowe współczynniki adekwatności kapitałowej (tj. TCR, Tier I oraz CET 1) w Idea Banku – wbrew jego twierdzeniom o poprawie – dalece odbiegały *in minus* od absolutnych minimów, wyznaczonych przepisami prawa unijnego oraz krajowego. **Zgodnie przy tym z wyliczeniami dokonanyymi przez KNF owa „poprawa” doprowadziłaby Idea Bank do osiągnięcia wymogów regulacyjnych dopiero w okresie 23-33 lat.** A i to przy mało realistycznym założeniu braku wystąpienia w tym czasie innych negatywnych dla Idea Banku zdarzeń lub okoliczności. Tak odległy horyzont czasowy jednoznacznie jednak wyklucza możliwość przyjęcia, że zagrożenie upadłością zostałoby usunięte przez Idea Bank „we właściwym czasie”.

4. Kwestia zakresu przejętych praw i zobowiązań

Istotę instrumentu *resolution* w postaci **przejęcia przedsiębiorstwa** określa ustawa o BFG, która w art. 174 ust. 1 stanowi, że Fundusz może wydać decyzję o przejęciu przez podmiot przejmujący, bez konieczności uzyskania zgody właścicieli, dłużników lub wierzycieli podmiotu w restrukturyzacji:

1. przedsiębiorstwa podmiotu w restrukturyzacji;
2. **wybranych albo wszystkich** praw majątkowych lub **wybranych albo wszystkich** zobowiązań podmiotu w restrukturyzacji;
3. praw udziałowych podmiotu w restrukturyzacji.

W analizowanym stanie faktycznym **do podmiotu przejmującego przeniesiono 98% aktywów oraz ok. 96% zobowiązań Idea Banku**. Przejęcie stanowiło zatem optymalny instrument z perspektywy stabilności finansowej oraz ochrony uczestników rynku – klientów Idea Banku. Sama skala przejętych zobowiązań przeczy też tezie stawianej w Piśmie ZRPO (s. 1-2), jakoby „*przejmujący bank przejął wyłącznie aktywa*”.

Zgodnie z oszacowaniem wykonanym w toku postępowania przez niezależnych, profesjonalnych ekspertów, **z perspektywy minimalizacji straty wierzycieli Idea Banku** najbardziej korzystnym był właśnie scenariusz **przejęcia przedsiębiorstwa**.

Fundusz wysłał zapytanie do wyselekcjonowanych banków dysponujących odpowiednim potencjałem umożliwiającym przejęcie Idea Banku, których lista była przedmiotem opinii KNF. **W odpowiedzi na zapytanie do Funduszu wpłynęła tylko jedna oferta**, od Banku Pekao.

Podmiot szacujący w oszacowaniu dokonał oceny oferty przejęcia złożonej przez podmiot przejmujący wskazując, że **z perspektywy ochrony deponentów jest to wariant korzystny**, ponieważ zakłada przeniesienie do podmiotu przejmującego wszystkich depozytów, natomiast

aktywa netto tak wydzielonej części Idea Bank są ujemne i wymagają udzielenia przez Fundusz dotacji na rzecz podmiotu przejmującego.

Zakres przenoszonych praw majątkowych i zobowiązań determinowany był w konsekwencji ofertą podmiotu przejmującego – Banku Pekao. Dotyczy to również postawionego w Piśmie ZRPO pytania o zasadność rozwiązania w postaci pozostawienia w Idea Banku puli 49,9% akcji Idea Getin Leasing S.A. („akcje IGL”). Pozostawienie akcji IGL w majątku Idea Banku wynikało z treści oferty złożonej przez Bank Pekao i jako takie warunkowało przeprowadzenie przymusowej restrukturyzacji. Natomiast podstawowym celem przymusowej restrukturyzacji na gruncie przepisów prawa unijnego jak i krajowego nie mogło być i w żadnym momencie nie było zabezpieczenie interesów wszystkich obligatariuszy GetBack i innych wierzycieli Idea Banku. Możliwość zaspokojenia się z pozostawionych w Idea Banku akcji IGL, jak i innych dostępnych składników majątkowych, wynikać będzie z obowiązujących przepisów, na zasadach wynikających z prawa cywilnego materialnego i procesowego.

Należy podkreślić, że **oferta Banku Pekao była jedyną, jaką Fundusz otrzymał, pomimo wystąpienia z zapytaniem do sześciu banków.** Biorąc powyższe pod uwagę oraz zrozumiał fakt braku zainteresowania przejęcia zobowiązań z tytułu roszczeń obligatariuszy GetBack, z uwagi na związane z nim ryzyka prawne i reputacyjne dla podmiotu przejmującego, Fundusz mógł w ramach tego procesu dokonać przeniesienia jedyne w zakresie wynikającym z oferty Banku Pekao.

Nieprzyjęcie oferty Banku Pekao oznaczałoby niemożliwość przeprowadzenia procesu przymusowej restrukturyzacji bez konieczności równoczesnego dokonania umorzenia depozytów nieobjętych limitem gwarancji ustawowej lub przekraczających ten limit, co w ocenie Funduszu, popartej doświadczeniami z uprzednio prowadzonej przymusowej restrukturyzacji Podkarpackiego Banku Spółdzielczego w Sanoku, byłoby podejściem nieakceptowalnym z uwagi na jego skutki systemowe. **Alternatywą dla przyjęcia oferty Banku Pekao** byłaby bowiem wyłącznie upadłość Idea Banku, co wiązałoby się jednak z koniecznością poniesienia większych strat przez klientów, w szczególności deponentów Idea Banku. Wybierając instrument przejęcia przedsiębiorstwa zastosowano w konsekwencji najmniej inwazyjne narzędzie, co w pełni odpowiada proklamowanej w przepisach prawa UE zasadzie proporcjonalności.

Co za tym idzie nie istniała realna możliwość przeprowadzenia przymusowej restrukturyzacji z pozostawieniem w majątku Idea Bank większych aktywów, niż te, które pozostawiono. Oznaczałoby to bowiem odrzucenie jedynej oferty przejęcia, niepowodzenie procesu przymusowej restrukturyzacji i w konsekwencji ogłoszenie upadłości Idea Bank. To zaś nie stawiałoby obligatariuszy GetBack w lepszej sytuacji, niż są oni obecnie, a znacząco pogarszałoby sytuację innych wierzycieli Idea Bank, w tym zwłaszcza deponentów ponad limit środków gwarantowanych

5. Kwestia perspektyw obligatariuszy GetBack na uzyskanie zaspokojenia od Idea Banku w świetle zakresu przejętych praw i obowiązków

Stanowisko Funduszu w kwestii dalszego istnienia możliwości dochodzenia roszczeń przez obligatariuszy GetBack na drodze sądowej od podmiotów legitymowanych, a więc nie tylko od Idea Banku jako pośrednika (który zachowuje osobowość prawną i pozostaje uczestnikiem obrotu), ale także od samego emitenta, pozostaje niezmiennie i w pełni zasadne.

Okoliczność, że dłużnik (w tym wypadku jeden z dłużników solidarnych) nie ma wystarczających środków na spłatę wszystkich roszczeń, po pierwsze, nie jest w żaden sposób determinowane działaniami BFG, a stanem finansów Idea Bank, za który odpowiedzialny był sam bank, a po drugie, jest sytuacją, która może wystąpić zawsze w każdym postępowaniu sądowym i jako taka **nie wiąże się** – o ile nie zachodzi ku temu podstawa prawna – **z uruchomieniem odpowiedzialności gwarancyjnej po stronie państwa**, o czym będzie jeszcze szerzej mowa w dalszej części niniejszego pisma, w kontekście ustawowych zadań Funduszu.

Wpływ przymusowej restrukturyzacji w przeprowadzonym kształcie na możliwość uzyskania przez obligatariuszy GetBack zaspokojenia od Idea Banku nie może być oceniany przez pryzmat porównań z hipotetycznym scenariuszem, w którym Pekao przejąłoby zobowiązania z tytułu GetBack, ponieważ w świetle wcześniejszych wyjaśnień jedyną ofertą, jaką dysponował Fundusz, **jednoznacznie nie brała pod uwagę** możliwości przejęcia tych zobowiązań.

Raz jeszcze trzeba wskazać, że w przypadku braku wszczęcia przymusowej restrukturyzacji jedyną alternatywą była upadłość Idea Banku. Mając zaś na uwadze hierarchię zaspokajania roszczeń w upadłości oraz wolumen należności wyprzedzających w tej hierarchii wierzytelności obligatariuszy GetBack, w tym wierzytelności z tytułu wypłaty środków gwarantowanych, należy stwierdzić że **możliwość zaspokojenia tych wierzytelności w postępowaniu upadłościowym byłaby czysto hipotetyczna**.

Powyższe wnioski potwierdza oszacowanie sporządzone przez PwC Advisory. Dodatkowo straty ponieśliby klienci Idea Banku posiadający **środki finansowe nie objęte gwarancją ustawową lub przekraczające limit tej gwarancji (w łącznej wysokości około 600 milionów zł)**, którzy w wykonanym przez Fundusz procesie przymusowej restrukturyzacji w całości zostali ochronieni, nie tracąc w żadnym momencie, podobnie jak wszyscy inni klienci Idea Banku, dostępu do swoich środków.

Co za tym idzie nieuprawnione, nieznajdujące podstaw w rzeczywistym stanie faktycznym i prawnym jest wynikające z Pisma ZRPO zestawianie sytuacji obligatariuszy GetBack w zakresie możliwości zaspokojenia ich roszczeń, jaka istnieje po wydaniu decyzji o przymusowej restrukturyzacji z sytuacją, w której roszczenia te przysługiwałyby im wobec wypłacalnego banku. Ta druga jest bowiem kontryfaktyczna, z uwagi na istniejący przed wydaniem decyzji stan zagrożenia Idea Bank upadłością i brak ze strony potencjalnych banków przejmujących jakichkolwiek ofert, które przejęciem obejmowałyby też zobowiązania z tytułu roszczeń obligatariuszy GetBack. **W rzeczywistości jedynie uprawnionym byłoby porównywanie obecnej sytuacji tych obligatariuszy do czysto hipotetycznej możliwości uzyskania przez nich zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym, jakie prowadzone byłoby wobec Idea Bank.**

Odnosząc się z kolei do rzekomej postawy BFG wobec obligatariuszy GetBack bezpośrednio przed wszczęciem *resolution*, Fundusz wskazuje, iż nie kierował w dniach 28-29 grudnia 2020 r. korespondencji do obligatariuszy GetBack.

6. Związanie Funduszu w świetle obowiązku ochrony deponentów jako ustawowego zadania BFG

Oceniając sytuację obligatariuszy GetBack w kontekście *resolution* Idea Banku należy bezwzględnie pamiętać, że **ustawowym celem działalności Funduszu** jest podejmowanie działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, w szczególności przez zapewnienie funkcjonowania obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów oraz prowadzenie przymusowej restrukturyzacji. Działania te muszą każdorazowo odbywać się na podstawie i w granicach obowiązującego prawa, co wyklucza możliwość podejmowania przez Fundusz działań o charakterze gwarancyjnym czy rekompensacyjnym w przypadkach, kiedy nie ma do takich działań podstawy prawnej.

W myśl ustawy o BFG obowiązkiem Funduszu jest gwarancja depozytów do wysokości równowartości w złotych 100 tys. euro. Zakres ochrony gwarancyjnej Funduszu określają przepisy ustawy o BFG, w przypadku banków są to środki wskazane w art. 17 ust. 1 ustawy o BFG. Z powyższej regulacji jasno wynika, że **gwarancje Funduszu nie obejmują wszystkich produktów czy też instrumentów oferowanych przez Idea Bank**, co dotyczy również obligacji GetBack.

Co więcej, **ochrona deponentów** jest również wskazana przez ustawodawcę wprost jako **jeden z celów przymusowej restrukturyzacji** (art. 66 pkt 4 ustawy o BFG). W konsekwencji wszelkie ewentualne działania podejmowane przez Fundusz z myślą o obligatariuszach GetBack, których skutkiem mogłoby być poniesienie uszczerbku przez deponentów, byłyby co najmniej wątpliwe z punktu widzenia ustawowych obowiązków Funduszu.

7. Kwestia możliwości zwrotnego przeniesienia

Zgodnie z art. 174 ust. 4 ustawy o BFG Fundusz może, za zgodą podmiotu przejmującego, wydać decyzję o **zwrotnym przeniesieniu** przedsiębiorstwa, wybranych praw majątkowych, wybranych zobowiązań lub praw udziałowych przejętych przez podmiot przejmujący do podmiotu w restrukturyzacji lub pierwotnych uprawnionych z praw udziałowych podmiotu w restrukturyzacji. Powyższy przepis pozwala Funduszowi na podstawie decyzji administracyjnej dokonać przeniesienia przedsiębiorstwa, wybranych praw majątkowych, wybranych zobowiązań lub praw udziałowych przejętych przez podmiot przejmujący do podmiotu w restrukturyzacji. W przypadku Idea Banku przedmiotem takiej decyzji może być tylko przedsiębiorstwo, prawa majątkowe lub zobowiązania przeniesione na rzecz Banku Pekao, **pod warunkiem wyrażenia przez Bank Pekao zgody**, o której mowa w ww. przepisie.

Jest oczywistym, że z punktu widzenia obligatariuszy GetBack preferowane byłoby takie zwrotne przeniesienie, które dotyczyłoby przede wszystkim aktywów. Jednakże w analizowanym stanie faktycznym postulat zwrotnego przeniesienia aktywów nie znajduje

uzasadnienia w świetle sytuacji prawnej wynikającej z **rzeczywistego zakresu dokonanego przejęcia**. Wbrew bowiem twierdzeniom zawartym w Piśmie ZRPO z zakresu przeniesienia do Banku Pekao **wyłączone zostały nie tylko zobowiązania z tytułu pośrednictwa w sprzedaży obligacji GetBack, ale również prawa majątkowe z tym związane**. Zachowano zatem w tym zakresie pełną symetrię, którą zwrotne przeniesienie (w oczekiwanym – jak rozumie Fundusz – kształcie) istotnie by zaburzyło, pociągając za sobą ryzyko z punktu widzenia przepisów o dopuszczalności pomocy publicznej oraz zagadnień związanych z bilansowaniem po stronie podmiotu przejmującego, regulowanych bezpośrednio przez przepisy prawa unijnego szeroko powoływanego w Piśmie ZRPO.

8. Kwestia rzekomego naruszenia poprzez *resolution* prawa ochrony konsumentów

Z dotychczasowych wywodów jasno wynika, że *resolution* Idea Banku zostało przeprowadzone z pełnym poszanowaniem obowiązujących przepisów i z zachowaniem wszelkich nakazanych tymi przepisami wymogów. Za **chybione** należy zatem uznać twierdzenia, jakoby działania Funduszu w omawianej materii prowadziły do naruszenia przepisów o ochronie praw konsumentów.

W Piśmie ZRPO przywołany został szereg rzekomo naruszonych norm:

1. prawa krajowego, w tym:
 - na szczeblu konstytucyjnym (art. 76 Konstytucji RP);
 - na szczeblu ustawowym (art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym);
2. prawa unijnego, w tym:
 - na szczeblu Traktatów (art. 12 TFUE);
 - na szczeblu dyrektyw (przepisy dyrektywy 2005/29).

Zdaniem Funduszu, nie sposób twierdzić, jakoby działania podejmowane przez Fundusz w ramach przymusowej restrukturyzacji pozostawały w sprzeczności z którąkolwiek z ww. regulacji. Działania te bowiem, jak wspomniano na wstępie, również znajdują pełne oparcie w prawie zarówno krajowym, jak i unijnym. W świetle przywołanych wcześniej odnośnych przepisów **Fundusz był jednoznacznie zobowiązany do podjęcia przeprowadzonych działań**.

Stanowisko wyrażone w Piśmie ZRPO wydaje się nie uwzględniać, że podstawą działań podejmowanych przez Fundusz jest ustawa o BFG dokonująca transpozycji dyrektywy BRRD. Przewiduje ona **zasadę *no creditor worse off***, która oznacza, żaden z wierzycieli podmiotu, wobec którego wszczęto przymusową restrukturyzację, nie może być potraktowany mniej korzystnie niż miałoby to miejsce w przypadku ogłoszenia upadłości tego podmiotu. Zasada została zaimplementowana w polskim porządku prawnym w art. 241-242 ustawy o BFG.

W pierwszym z wymienionych przepisów przewidziano obowiązek sporządzenia **dotkowego oszacowania** w celu ustalenia, czy wierzyciele oraz właściciele zostali zaspokojeni w wyniku przymusowej restrukturyzacji w stopniu niższym niż zostaliby zaspokojeni w postępowaniu prowadzonym w przypadku, gdyby na dzień decyzji o wszczęciu przymusowej restrukturyzacji sąd wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości dłużnika. W przypadku pozytywnej

odpowiedzi na to pytanie art. 242 przewiduje możliwość skorzystania z **roszczenia uzupełniającego do Funduszu**, na warunkach określonych w tym przepisie.

Powyższa regulacja zachowuje aktualność na gruncie przypadku *resolution* Idea Banku – perspektywy zaspokojenia jego wierzycieli zostaną bowiem poddane weryfikacji w drodze dodatkowego oszacowania, a ewentualne pokrzywdzenie może być podstawą do wystąpienia z roszczeniem uzupełniającym. **Nie sposób zatem postrzegać faktycznej sytuacji majątkowej obligatariuszy GetBack po przeprowadzeniu przymusowej restrukturyzacji jako uchybiającej normom o ochronie praw konsumentów.**

Te ostatnie normy nie mogą być – co wydaje się oczywiste – postrzegane jako regulacja, którą należałoby stawiać ponad ramami prawnymi przymusowej restrukturyzacji. Przeciwnie, z punktu widzenia wzajemnych relacji między analizowanymi regulacjami (czy też sferami regulacji) za właściwą należy przyjąć interpretację zakładającą, iż **regulacja poświęcona *resolution*, stanowi – z punktu widzenia odbiorców usług rynku bankowego – uszczegółowienie norm prawa konsumenckiego.** Uszczegółowienia tego dokonał ustawodawca poprzez wprowadzenie mechanizmów rozkładających ciężar potencjalnych strat wierzycieli banku proporcjonalnie do skali ryzyka, jakie podjęli oni przy decyzji o wyborze instrumentu, w który zainwestują swoje środki. Działania BFG, podejmowane jedynie na podstawie i w granicach prawa ustanawiającego te mechanizmy w żadnym przypadku nie mogą być więc poczytywane jako naruszenie praw konsumentów.

Co więcej, powoływany w piśmie ZRPO art. 12 TFUE, zgodnie z którym *Wymogi ochrony konsumentów są uwzględniane przy określaniu i urzeczywistnianiu innych polityk i działań Unii*, nie tylko **nie jest naruszany, ale przeciwnie – jest realizowany przez unijne przepisy dotyczące *resolution*, ich implementację do prawa krajowego, jak i działania BFG podejmowane na podstawie i w granicach tych przepisów.** Jednym z głównych celów przyjęcia na szczeblu unijnym przepisów o przymusowej restrukturyzacji banków była właśnie ochrona konsumentów oraz podatników przed koniecznością ratowania banków środkami publicznymi („*no more bailouts*”). Informacje o celach i funkcjach tych regulacji można znaleźć w motywach dyrektywy BRRD, które szczegółowo wyjaśniają okoliczności uzasadniające m.in. przyznanie szczególnej ochrony dla posiadaczy depozytów wobec innych wierzycieli, proporcjonalnie do skali ryzyka, jakie podjęli oni przy decyzji o wyborze instrumentu, w który zainwestują swoje środki. Należy przy tym pamiętać, że jedną z przesłanek podjęcia decyzji o przymusowej restrukturyzacji jest zagrożenie upadłością, a więc sytuacja, która sama przez się wyklucza pełne zaspokojenie wszystkich wierzycieli.

Na podstawie danych zawartych w oszacowaniu dokonany przez niezależnych ekspertów należy stwierdzić, że **przymusowa restrukturyzacja Idea Banku ochroniła interesy konsumentów posiadających depozyty ponad limit gwarancji ustawowej**, którzy utraciliby swoje środki w przypadku upadłości Idea Banku oraz w przypadku przeniesienia do podmiotu przejmującego roszczeń obligatariuszy GetBack.

Należy też odrzucić tezę, jakoby decyzja BFG faktycznie eliminowała możliwość efektywnego dochodzenia przez konsumentów roszczeń odszkodowawczych wobec Idea Bank na podstawie

art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Istniejące ograniczenie możliwości efektywnego ich zaspokojenia w istocie nie wynika z decyzji BFG, ale z działań samego Idea Bank, które prowadziły do stanu zagrożenia upadłością, tj. do stanu, w którym zgodnie z oszacowaniem niezależnych ekspertów kapitały własne Idea Bank wynosiły (-) 482 794 tys. zł (wartość ujemna). Czynności BFG były w tym stanie faktycznym jedynie konsekwencjami wcześniejszych działań Idea Banku, podyktowanymi przez obowiązujące przepisy prawa.

Jedynie na marginesie należy zauważyć, że niezrozumiały i całkowicie chybiony jest zarzut dotyczący **rzekomego naruszenia art. 259 ustawy Prawo restrukturyzacyjne**, gdyż przepisy tej ustawy nie odnoszą się do kwestii zawieszania postępowania egzekucyjnego prowadzonego wobec podmiotu w restrukturyzacji. Fundusz nie posiada uprawnień do składania wniosku, o którym mowa w Piśmie ZRPO. Z kolei w odniesieniu do **uwag poświęconych art. 135 ustawy o BFG** Fundusz wskazuje, że przewidziana w tym przepisie regulacja wykluczająca dopuszczalność prowadzenia postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego wobec podmiotu w restrukturyzacji ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Jej zastosowanie jest automatycznym skutkiem wszczęcia przymusowej restrukturyzacji, zaś Fundusz nie ma żadnych możliwości niwelowania ani łagodzenia tego skutku dla wybranych wierzycieli czy też grup wierzycieli podmiotu w restrukturyzacji, niezależnie od ich sytuacji finansowej.

9. Potwierdzenie prawidłowości działań BFG w drodze przewidzianej prawem weryfikacji tych działań przez inne organy i sądy

Należy podkreślić, że działania podjęte przez Fundusz wobec Idea Banku mają na celu stabilizację sektora finansowego i ochronę deponentów. Działania te prowadzone są **w porozumieniu z pozostałymi członkami sieci bezpieczeństwa finansowego**, tj. Komisją Nadzoru Finansowego, Ministerstwem Finansów oraz Narodowym Bankiem Polskim.

Działania organu nadzoru są zgodne z prawem unijnym, a fakt przymusowej restrukturyzacji został notyfikowany właściwym instytucjom UE, tj. Komisji Europejskiej i Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Bankowego.

Wreszcie, należy mieć na uwadze, że zgodnie z ustawą o BFG **decyzja Funduszu jest przedmiotem kontroli sądowoadministracyjnej**, co zapewnia pełną i bezstronną weryfikację kryterium zgodności tej decyzji z obowiązującym prawem.

10. Pozostałe kwestie

Podsumowując powyższy wywód pragnę uzupełniająco zauważyć, że w ocenie Funduszu działania podjęte w toku przymusowej restrukturyzacji w żadnej mierze **nie naruszają konstytucyjnego prawa do sądu**, przysługującego obywatelowi RP w myśl art. 45 Konstytucji RP. Dyskutowane ograniczenia w zakresie możliwości prowadzenia egzekucji z majątku podmiotu w restrukturyzacji, wynikające zarówno z zakresu przeniesienia, jak i z norm procesowych ustawy o BFG, znajdują bowiem precyzyjne uzasadnienie w przepisach szczególnych o *resolution*, których *ratio legis* naceLOWANE jest na możliwe jak największą ochronę praw ogółu

odbiorców usług rynku finansowego. Należy również ponownie odnotować (zob. punkt 2 powyżej), że jedną z przesłanek dokonania przymusowej restrukturyzacji jest fakt, iż aktywa podmiotu nie wystarczą na zaspokojenie jego zobowiązań. Dodatkowo, Fundusz nie ma możliwości podejmowania działań nakierowanych na poprawę sytuacji prawnej jednej konkretnej kategorii wierzycieli Idea Banku, tj. obligatariuszy GetBack (zwłaszcza kosztem deponentów Idea Banku), w szczególności jeśli ich sytuacja nie uległa pogorszeniu w porównaniu z jedynym rozwiązaniem alternatywnym, w postaci ogłoszenia upadłości Idea Banku (por. punkt 8 powyżej).

Wyrażam nadzieję, że przedstawione powyżej wyjaśnienia okażą się pomocne i pozwolą na pełniejsze zrozumienie uwarunkowań prawnych i ekonomicznych będących podstawą działań Funduszu.

Z wyrazami szacunku